شماره ۱۵۱ ایکنجی دوره

۱ شنبه ۲۶ اسفند ۱۳۲۴

آذربایجان

قیمتی ۱ ریال		
آیلیق	۳۵۰	ریال
آیلیق	۱۲۰	ریال
۳	۶۰	ریال

مسئول مدیر: اسمعیل شمس

اداره‌سی: ستارخان خیابانی

بو روزنامه آذربایجان دموکرات فرقه‌سی‌نین ناشر افکاریدیر

دنیا وضعیتینی آیدینلاشدیران مهم بیر مصاحبه

مسقوه آخره جاتار جاتماز اوزنه دموکراتلیق ماسکاسی گیبش کهنه مسافه‌کار یامچیسی‌حساب اولونان مستر چرچیل اوز حقیقی سیماسینی گوسترمگه باشلادی. بو چرکین سیما یرتیبی اونون مشچکی زمانی سوبلدیگی نطقده آشکارا چیخدی. بوچیخیش ایله او اوزونون دموکراتلیق جبهه‌سیندن برقراری سرباز کیمی قاچدیغینی بروزه وردی. انگلتره دموکراسی عنصرلری ایسه اونین او زمان قازاندیغی نفوذ و شهرتی باخیلاراق محکم بربه ایله یاشیتملی مرتکب ایدیلر.

ایندی ایسه اوز نفوذ و اعتبارینی ایتیرمیش بو سیاسی سیما معنحن کار ایچیلیش آکتورلار کیمی آمریکا شهرلرنده تمایش ورمگه باشلایب چرکین بیوب توصیفی شوربالی ردالا زمیروب آمریکالیلارین بوغازینه توکمگه چالیشیر. بیز اونون وینستنر کالجی مالونده ایتدیگی چیخیش حقنده آرتیق بحث ایتمگه احتیاج گورمیریک. چون دنیا دموکراسی نهضتینین حقیقی رهبری ژنرالیسیموس استالینین پراودا روزنامه‌سی مخبری ایله ایتدیگی مصاحبه مسئله‌نی تماما آیدینلاشدیریش اونین حقیقی منصبینی آچوب عمومه گوستریبدیر. اونا گوره بز داهینین ساده ولی درین معنالی یاتانینی بورایه درج ایتمکله کابینتوب اوخوجولاریمیزه اونین علتنه صالحمینی توب ایدیریک.

آذربایجان

مصاحبه‌نین تفصیلی

بو گونلرده «پراودا» غزته‌سینین مخبرلریندن بیری گرالیسیموس ستالینه مراجعت ایده‌رک چرچیلین نطقی ایله علاقه‌دار اولان بیر سیرا مسئله‌لری ایضاح ایتمه‌سینی خواهش ایتمیشدیر. بو ایضاحات آشاغیدا مخبرین سواللارینا جواب شکلنده درج ایدیلیر.

سوال. جناب چرچیلین آمریکا بیرلشمیش شتاتلاریندا سویله‌دیگی سون نطقنی سیز نیجه قیمتلندیریرسیز؟

جواب. من اونی، متفق دولتلر آراسندا نفاق تخمی سپمک و اونلارین امکداشلیغینی چتینلشدیرمک مقصدیله ایدیلمیش تهلکه‌لی بیر چیخیش کیمی قیمتلندیریرم.

سوال. بله حساب ایتمک اولارمی که، جناب چرچیلین نطقی صلح و امنیت ایشنه ضرر وورور؟

جواب. شبهه‌سیز بله حساب ایتمک اولار. ایشین ماهیتی اعتباریله جناب چرچیل ایندی محاربه یاندیجیلاری موقعنده دورور. و جناب چرچیل بو ایشده تک دگلدیر. اونین تکجه انگلتره‌ده دگل، همچنین آمریکا بیرلشمیش شتاتلاریندا دا دوستلاری واردیر.

قید ایتمک لازمدیر که، جناب چرچیل و اونین دوستلاری بو باره‌ده حیرت ایدیله‌جک درجه‌ده هیتلری و اونین دوستلارینی خاطرلادیرلار. هیتلر نژادی نظریه‌سینی اعلان ایتمک و آنجاق آلمان دیلینده دانیشان آداملارین تام قیمتلی ملت اولدیغینی بیلدیرمکله محاربه‌نین گیتلندیریلمه‌سی ایشه باشلادی. جناب چرچیل‌ده آنجاق انگلیس دیلینده دانیشان ملتلرین، بوتون دنیانین مقدراتینی حل ایتمه‌لی اولان تام قیمتلی ملتلر اولدیغینی ادعا ایتمک، محاربه گیزیشدیرماق ایشنی نژاد نظریه‌سیله باشلاییر. آلمان نژاد نظریه‌سی هیتلری و اونین دوستلارینی بله بیر نتیجه‌یه گتیریب چیخاردی که، آلمانلار یگانه تام قیمتلی ملت کیمی دیگر ملتلر اوزرینده حکمرانلیق ایتمه‌لیدیرلر. انگلیس نژاد نظریه‌سی جناب چرچیلی و اونین دوستلارینی بله بیر نتیجه‌یه گتیریب چیخارار که، انگلیس دیلینده دانیشان ملتلر یگانه تام قیمتلی ملتلر کیمی دنیانین قالان ملتلری اوزرینده حکمرانلیق ایتمه‌لیدیرلر.

ایشین ماهیتی اعتباریله جناب چرچیل و اونین انگلتره‌ده و آمریکا بیرلشمیش شتاتلاریندا اولان دوستلاری، انگلیس دیلینده دانیشمایان ملتلره بیر نوع اولتیماتوم وریرلر: بیزیم حکمرانلیغیمیزی کونوللی صورتده اعتراف ایدین و او زمان هر شی اوز قاعده‌سینده اولاجاقدیر، عکس تقدیرده محاربه لابددیر.

لاکن ملتلر شدتلی محاربه‌نین بش ایلی عرضنده جبترلر حکمرانلیغی آلتیندا هر لار و جاسوسی بو و یا دیگر عمکده که اینکه

جرچیلر حکمرانلیغی ایله عوض ایتمک نتیجه‌سینده‌کی. اوز اوزلرینین آزادلیغی و استقلالینی تمه قان توکمشلر. بونا گوره تمامیله محتملدیر که، انگلیس دیلینده دانیشمایان و بوتنلا جه دنیا اهالیسینین چوخ بویوک اکثریتی تشکیل ایدن ملتلر تازه کوله‌لیگه رضایت اولمایاجاقلار.

جناب چرچیلین فاجعه‌سی بوندان عبارتدیر که او، آل قارت بیر محافظه‌کار کیمی بو ساده و آشکار حقیقتی باشا دوشمور.

شبهه‌سیزدیر که، جناب چرچیلین گوتوردیگی استقامت محاربه موقعی بیر استقامتدیر، سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی علیهینه محاربه چاغیرشدیر. همچنین بو دا آیدیندیر که، جناب چرچیلین بله بیر استقامتی انگلتره ایله سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی آراسندا موجود اولان اتفاق معاهده‌سیله بیر یره سیغان شئی دگلدیر. دوغرودور، جناب چرچیل اوخوجولاری چاشدیرماق ایچون اوتری اولاراق بیلدیریر که، متقابل یاردیم و امکداشلیق حقنده‌کی سوویت-انگلیس معاهده‌سینین مدتی ۵۰ ایله قدر اوزاتماق ممکن اولاردی. لاکن جناب چرچیلین بو جور باناتی اونین سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی علیهینه محاربه گوستریشی ایله، اونین سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی علیهینه محاربه وعظیله نه جور اویوشدورماق اولار، آیدیندیر که، بو شیئلری هیچ جور اویوشدورماق ممکن دگلدیر.

سوویت اتفاقی علیهنه محاربه‌یه چاغیران جناب چرچیل اگر بوتنلا بله انگلیس - سوویت معاهده‌سینی مدتنی ۵۰ ایله قدر اوزاتماغی ممکن حساب ایدیرسه، اوزمان بو او دیمکدیر که، او، بو معاهده‌یه یالنیز قوری شئی صورتینده باخیر، و اونی یالنیز پرده اولاراق لازم اولان بوش بیر کاغذ کیمی باخیر. بونا گوره، سوویت - انگلیس معاهده‌سی مدتی ۵۰ ایله قدر و داها چوخ اوزاتماق حقنده جناب چرچیلین انگلتره‌ده‌کی دوستلارینین ساخته یالانلاری جدی باخماغا اولماز. اگر طرفلردن بیری معاهده‌نی پوزور و اونی بوش بیر کاغذا چویریرسه معاهده‌نین مدتی اوزاتماغین معناسی یوخدور.

سوال. جناب چرچیل اوز نطقنده، بیزیمله قونشو اولان اوروپا دولتلرینین دموکراتیک قورولوشنا هجوم ایدیر و بو دولتلرله سوویت اتفاقی آراسندا یارانمیش مهربان قونشولوق مناسبتلرینی تنقید ایدیر. سیز نطقین بو حصه‌سینی نه جور قیمتلندیریرسیز؟

جواب. جناب چرچیلین نطقینین بو حصه‌سی افترا عنصرلریله کوبودلیق و ادبسیزلیک عنصرلرینین مخلوطوندن عبارتدیر.

جناب چرچیل ادعا ایدیر که، «ورشوا، برلین، پراگا، وینا، بوداپشت، بلغراد، بکرش، صوفیا، بوتون بو مشهور شهرلر و اونلارین عائله منطقه‌لری اهالی سوویت تاثیرنده

سوویت نفوذنه، عین زماندا آرتماقدا اولان مسقوا نظارتینه حتی درجه‌ده تابع اولماقدادیرلار».

جناب چرچیل بوتون بونلاری سوویت اتفاقینین حدودی اولمایان «گینشلنمه میللری» کیمی قیمتلندیریر.

جناب چرچیلین بورادا هم مسقوا، هم ده سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی ایله قونشو اولان آدلاری گوسترمیش دولتلره کوبود و ادبسیزجه‌سینه افترا دیدیگینی اثبات ایتمک ایچون خصوصی بیر چتینلیک طلب اولونمایر.

اولا، سوویت دولتینین نمایندهلریندن عبارت متفق نظارت شورالاری اولان و ورادا سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقینین باشقا ... لاکن هیچ بیر حصه‌سینه مالک اولمایان وینا و برلینده سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقینین مسقوا نظارتی حقنده دانیشماق تمامیله مناسبتسیزدیر. بعضی آداملار اولورکه، اونلار افترا دیمکدن باشقا بیر شی ایله مشغول اولا بیلمیرلر، آنجاق هر حالدا هر شئین درجه‌سینی بیلمک لازمدیر.

ایکنجی‌سی، آشاغیداکی وضعیتی اونوتماق اولماز. آلمانلار سوویت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی علیهینه فنلاندیا، لهستان، رومانیا، بلغارستان، مجارستان تورپاقلاریندان گیچرک هجوم ایتمیشلر. آلمانلار بو اولکه‌لردن اونا گوره هجوم ایده بیلیرلر که، او زمان بو اولکه‌لرده سوویت اتفاقینا دشمن حکومتلر موجود ایدی. آلمان هجومی نتیجه‌سینده، آلمانلا علیه آپاریلان دوگوشلرده، همچنین آلمان اشغالی سایه‌سینده و سوویت آداملارینین آلمانلار طرفیندن قول کیمی سورولوب آپاریلماسی نتیجه‌سینده سوویت اتفاقی حسابینا اولاراق ۷ میلیونا یاخین آدام ایتیردی. باشقا جور دیسک: انگلتره ایله آمریکا بیرلشمیش شتاتلارینین هر ایکیسینین بیرلیکده ایتیردیگیندن سوویت اتفاقی بیر نیچه دفعه آرتیق آدام ایتیردی. هیتلر طرفیندن آوروپانین حلاصیسی تامین ایتمیش اولان سوویت خلقینین بو بویوک قربانلارینی منکندیر که، بعضی یئرلرده اونوتماق میلی‌لری واردیر. لاکن سوویت اتفاقی بو قربانلاری اونودا بیلمز. سوال اولونور: سوویت اتفاقی گله‌جک زمان امنیتنی تامین ایتمک ایسته‌یرک، بو اولکه‌لرده سوویت اتفاقینا یاخشی علاقه بسله‌ین حکومتلر اولماسینی تامین ایتمگه چالیشیرسا، بوندا حیرت ایدیله‌جک نه وار که؟ عقلی باشیندا اولان آدام سوویت اتفاقینین و صلح جنگاورلرینین گینشلنمه میللری آدلاندیرمازلار.

جناب چرچیل داها سونرا ادعا ایدیر که، «روسلارین حکمرانلیغی آلتیندا اولان لهستان حکومتی آلمانیا قارشی بویوک و عدالتسیز قصدلره تحریک ایدیلیر».

بورادا هر سوز کوبود و تحقیر ایدیجی بیر افترادیر. معاصر دموکراتیک لهستانا گورکملی آداملار رهبرلیک ایدیرلر. اونلار ایشده اثبات ایتمیشلر که، اوز وطنلرینین

بقیه‌سی ۲نجی صحیفه‌ده

ل. ح

روزنامه اداره‌سینده

تاق ... تاق...

– بویورون !

– سلام علیکم، شیم بو عالم گرکسه‌یاجکی شعارمی چاپ اولسون چوخدا یاخشی عالمدی ! مرتجعلره بیرجه بیلمیرز نه یازیجیام .

یاخشی ، باغیشیدان سوترا چاپ اولونار .

انتیاروز وار آغا ! اولا یاخشی لازیم‌دگل ، اگر لازمدرایسه‌خواهش ایدیرم لطفا ایندی یاخون !

سایعدی گوروروسوز که ایشیمیز وار سوترا یاخشی ویره‌ریک .

–علم‌ودعملیات بونا ایندی‌یاخون من سیزه چوخ مقاله گتیرمیجگم اگه گتیردیم بوردا یاخم بیر آز صحبت ایلمیزیک و مقاله‌مه یاخشیق سیزه آخی گرمک بیزیم مقاله‌لریمیزی چاپ ایده سیز .

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– آغا اوزاقدا عمر گوندریشدیم نه ایچون ایندیه کیمی یازمیوسوز اگر یاز میلجکسوز شیم شعرلریمی ویرون توزیمه ... نیه دالی قیتماق؟ خیر گرک ویرسوز. اونلا گرک بو گونکی نمره‌ده درج اولسون ... آنجاق خواهش ایدیرم که ....

تاق ... تاق ...

–بویورون !

– عرض اولسون حضتیزه من ۳ مقاله گوندیرمیشم هیچ‌ریشی‌یازمیر بسوز ، اگه اوز مقاله‌لریمیزی‌یازمیرسوز بیزیم کیمه گتمه بیلمیرم نه‌اولور؟

–روزنامه ده اعلام ایتمیشگیمیزه گوره روزنامه‌ماداره‌سی وارده اولان مقاله‌لرین درج ایدیب ایتمه سینده مختاردر .

– هله بو دسملیت یازون ، ویرورون بو مقاله‌نی‌ده اوخویون گورمک نه جوردی . بو شعرلرده لطفا بیر باخون ، اما صاباح گرمک چیخسین‌ها ! ....

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– مطبعه‌دن مقاله ایستیرلر ،

آرا معجلز تمامیله بیوردیلر ، مقاله ویرون .

– گیت بیرساعتدن‌سونرا گل ...

تاق ... تاق ...

– بویورون ! ..

– آغا من بیر یاخشی سرود دوزه‌لتمیشم ، بونی اوخویورم قولاغ آسون ، آهنگی‌ده یاخ وجوردور؟ دارا دادارادان دارا دان ...

– اوخوماق لازم ده‌گیل .

– مقصود که بونی روزنامه‌ده درج ایلیون و آدیمی‌دا یازون ، بو مقاله نی‌ده هله اوخویون گورمک نه جوردور ؟

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– آغا شیم بو تشکرسی روزنامه ده درج ایلیون ، بیرده من بیر یاخشی مقاله یازمیشام ، شاسفانه قلیب ایوده ، بوگنجیس گت ایتی‌لره راتجمش ، چوخدا یاخشی مقاله دی ، اونو نه وقت بویوروسوز سوز گتیریم حضتیزه ، یاهم اوخویاق . اگر بویوروسوز اله من سیزه هر گون مقاله یازارام ویرمرم ، آنجاق اوز روزنامه‌میزده مایی گرمک کمک ایتمک .

تاق ... تاق ...

– بویورون .

– سلام علیکم ، خوب وجود مبارک‌لوز لاپ سلامتدی ها ؟ بس بیره‌زادا نه گتیرسوز ؟ بابا تشریف گتیرون گیتمک مولا تاق ، بیر آز صحبت ایتمک .

دیمک لرینده‌ن یولی ها قار باغلاییب گل – گیتث یوخدی ، الحمد لله کیفوووز لاپ یاخشی دی ! او گونلری‌ده گلدیم تشریف گتیرمه‌میشدوز ، حضتیزده هاها نه خبرواز!

تاق ... تاق ...

– بویورون

– مطبعه ده یاخ بیر مقاله ده یوخدور ، آرا صحیفه‌لرده ۸ ستون یوخدر – ایتیبك صحیفه لرده آنجه قالیر ...

– یازیم ساعته قدر سیزه مقاله ویروریك ..

زرنگ ، زرنگ ، زنگ ...

–آلو! آلو کیمدی ، بلی ! بلی ! آمان ! آغا ! سیزون او مقاله‌نیزی یازالجاغیق ، حتماً ، خواهش ایدیرم . نه سیزون انتظاروزدان ، بلی ، چوخ یاخشی ، باش اوسته ، خدا حافظ .

تاق ... تاق ...

– آغا بس مقاله نه اولدی ؟ باش مقاله‌نی ویرون گورمگ ! مطبعه ده بیکار اوتوروبلار !

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– بوکاغذلر پست توسطی‌ایله گلیب ، بو بیر قطعه شعر دیر ، قولاغ آسون اوخویوم ، مراغه‌دن یازیبلار :

« آذربایجان روزنامه‌سینه »

« فرق »

فرقه‌ای گلدی خیر ر کنده گر

فرقه‌ای دوزکیمی ایرلیچه‌یاتی گر

فرقه‌ای سئونی انسانلار اولار دالی!

فرقه‌ای بیز گسئین ، هیچ اولمازدی

داهیاز آچیلمز فرقه‌لار که‌جنت

میکرولاری قیرب نه‌اییمجك

نصف گرلیزمی اوزیزه دولسون

فرقه‌لار هر بیزلرده یوللار دالسین

یاغلاری‌حوروسون اولسون هوشی‌سرور

عصر اوخویسون هی اولان سرور

اوج آچیر کندوب گوندیز‌هر طرف

سگیز آی ایشیق‌ور ، محلسلگیس

آمریکا طرفی‌ای اولاجاق ظلمات

نصف کره طرفی‌ده اولاجاق‌ ده

وطن‌فدالری اولان‌لارا اوطرفلی‌لیق

اوطرف ایت‌ها و طرف شراییق

سئوال :

بو‌عصرده ایشیدانلر ایشی گوررلر؟

و‌عصرده ایشیدانلرایشی گورورلر؟

« یوسفین « شعرلری‌تازه دنیا !

آذربایجانا اولسون گوزل آدیا !

اوندان سونرا بو شعری یازیبلار :

یاغلیمیز عالمده آذربایجانی

اوجالسین جهانا آذربایجانی

محو اولسون نهرلسلیه‌غیانی

یاشاسون لیرده هاکرلاری

آلاروق هرشری جاپار آتلاری

چیغلو خارجه رهبر آدلاری

نصرالله اسحقی

دیسیلین نه دیمکدر؟

اوخوجیا مختصر علتی بویوک حادثه‌لره باعث و کیچیك اتفاقلار جیران اولونمز زیانلارا سبب‌اولار . اومرکه ، اوخون خصیبتین ده و هیجان آرتیق اخیلیی ولردر ، او گوره نظم و ترتیبی گوزلمک ، چتین ایشلری دوزی حالدا و صحیح بیر صورتده ، انجام ورمك ایچون هر دولت اوز سلکیتین جاری قونولاردان سوای بیر مخصوص قونداوخوندان اوزی‌وضع ایدیر که ، بو قانون دیسیپلین آدلانار .

دیسیپلین ده ایکی قسم در : حقیقی دیسیپلین و تحمیلی دیسیپلین . حقیقی دیسیپلین یاراتماق هر اولکه‌ده چیسر اولا بیلمز ، زیرا سنگه بیر دیسیپلین یاراتماق ایچون گرك مریلز ایناتسین که ، او سرباز اولماق ایله اوز خلقینین حقوقینی و وطنینی مدافعه‌ایدیجکدر . بئله بیرحالدا نظامی اولان بیر کس اوز حیاتینی وسط دینی الدن ویرمکدوز گوزه‌آل اولماق ایچون الینه سلاح آلیب وطنینی مدافعه ایدجکدر .

رضاخان واوغون دوزلو گیتیشین تشکیل ویردیگی اوخوجیاشه بیر دیسیپلین اولا بیلمزدی ، زیرا دیسیپلین یوق مکه عمل ایله سربازی ایندیرماق لازمدر والا سربازلیق ... تانالا اودیسیپلینلن صحیح سرباز ... اولا بیلمز ، حقیقی دیسیپلین یاراتماق ایچون لازمدر عمل ... حقه ... ویرمك که ... هر کس اوز حقوقین ... ... دالما لشعار اولونمایر وسعتلی گنیره ایسه ... یاشایش‌وسایل فراهم ایتمك ایچون مصرف اولور اما رضاخان دورونده بیر حادثه چوخ ایدی ، گیجیش حکومتی حقی ... دیپیما قلعادین ایچون لوقوما ... اوغیموعی دیسیپلینده تحمیلی ایدی .

اونا گوره ده حقیقی ... ... لوری گولله قاباغینا گیتمه‌میر و نه‌لی مدافعه ایتمه سی ... ... ایدی بئله بیرحالدا حقیقی دیسیپلین گوزله‌مك اولنمازدی ... گوره ده ارتجاع عاملاری ... لاری و جوان افسرلری کور کورانه اطاعت ایتمگه وادار ایدیب و ... مته دعوت ایتمه‌مك مشمولی ... اولالاری احتیاجدان اوزاقلاشدیریبلار . بئله بیر دیسیپلینه ... اولان اوخوتین افرادین اوز ... ایناتما لاری اولماداقجا گوره ... بوسوگ بئله لین گیبی دا ... آرادان گیدر .

بیزیم ملی حکومتیمیز ... حکومتی اولدیغی ایچون حقی ... لایبوسینا قالیر اونا گوره ده آذربایجان خلقی مخصوصا جوانلار ... بویوک روح و کسکینگیله ... اولدیقلاری ایچون ملی قوشونمیز دا حقیقی دیسیپلین یاراتا ... طبیعی و حتمی در .

یاشاسین توکه‌میزی مدافعه ایدن حق قوشونلاری !..

سوزوبلار حق‌لر کسه‌لارین ،

آلاروق اولاردان انتقاملاری

محو اولاهر یرده حق ملتلاری

محو ایداق یرلره گیچ یاغنالاری

گمیلار هسته اولا ایشلر یوللاری

کسلار یوللاوب ویره یوردلی

قولار آرخاین گیده اوغلانی

نه اوجور اولا ایشلر یوللاری

چیکوروخ حقی اونا بیداد

سالاروخ اولاری میتیل ووردلی

نه اوجور اولا ایشلر یوللاری

ایسته‌ییر وار بویوك فرآه ..

دارانك ... دارانك...

ساعت ۱۲ !

– آغا مطبعه‌ده مقاله ایسته‌یرلر ...

دارانك ... دارانك...

ساعت ۸ گوندوزدن سونرا ! ..

– آغا بس باش مقاله‌اولدی ؟ ...

– زرنق ... زرنق ...

– نه ایسته‌یرلر ...

فتحی خشگنابی

کندلیلرین حیاتیندان

زینب !

۳

اوندان سونرا اوزونده مطالعه ایتمگه بویوك حوس حس ایتمیردی، قصلی و اجتماعی کتابلاری اوخویوردی ، اما هیچ‌وقتینده ایندیکی معرفه ایچون اولان بیر کتاب تاپا بیلمیردی .

او ، سونرا اولنتوین « قیامت » آدلی کتابین و نیچه جزوه اوبون مشهور قصلی کتابی « دیریلیك یولو » کتابیندان اوخویوردی . اونون فکرلرینده بویوك بیر ده‌گیشیکلیك عمله گلمیشدی ، اما بو ده‌گیشیکلیك تکمیل لشمگه امکان تاپا بیلمیردی .

نهایت او ، تحصیلینه اولله ویره بیلمه‌ییب کندده ، اولاردی کند ده ایسه مطالعه‌یه مشغول ایدیب اوزی ایله عمر و آرزو اثرلر یازاردی .

احمدین یالگز بیر قیزی اولدیغی ایچون هامونیه پاك نظر یولی بورایا دوشمیشین .

ایله باخیردی ، مخصوصا « دیریلیك یولو » کتابی اونون حیاتینا بویوك بیر رل اوینا میشدی

بیر بو حکایه‌نی اوزنا‌مقدان توزی احمدی ، یوخاریدا کی قرار ایله که عربا حقیقی بیر توصیف دی تعریف ایتمگه ، مضرته ده اولور – اولسون مجبور اندیك .

ایندی گلك زینبین حیران حالا گیلمه اوتورما هیجدان دانیشاق . احمد ، بو گوتر جولعن قایدیب ایوی گیب اوتورارمی ، حیران حالا اوتون آلمگیش حتین سوروشدما –

– یاخیم الله آخری‌بیرگی لاپ آز قالیرلم اولر – دیه تکدیره ... کتاب اوخوماغا باشلاردی .

ایندی بیز «گل نسا» ین « هانسیجا گیدك ، گل نسا ، بیر دفعه اورا) گئه بیر بویوك دیوراتز دوزه‌لده‌جك دیر . بو « تلیمدی » فوزا زینب ایله احمدین نامزدلاشمینی بیر بیر لری ایله بیر رابطه اولماسینی تشخیص ویرمی قایی – قایی سوز دولاندیرا جاقدیر .

الله ایله سین که باری زینبین حقیتیندن بیر یئره ده گیتمسین

گل نسا قاپیدان گیردی « ، نومیلیی یوخاری چکارك – وی بالام ! زینب منده بورادا سان ! دیه تکدیره سالاندی .

حیران حالا – آی قز نه عجب بئله ، هارا دان یول آزیسان ؟ دیه اوندان سئوال ایتدی .

گل نسا – اوکیشی گیدیب ده‌گیرمانا ، الله اوده تکجه اوتورمقدان دیل اولدوم ، دیدیم گوروم کندین آتدی باجیمدا نه وار .

اوندان سونرا صحبته قیزیشدیلار .

⚬ ⚬ ⚬ ⚬ ⚬

زینب آختملار سه‌بیتکی گوتوروب بالاخدان سو گتیرمگه گیدنده احمد ده اونون دالیسجا گیده‌ردی .

اوندان قاباخ زینب گونده بیر دفعه او لرینه سو گتیرردی ، اما ایندی یالان یئره الی دفعه بیر دیقیقه بلاغا دوزور ، احمد ده ... لاردا اوتوروب ایشیقدان یاخلاسیب توزینه گیبی ، ... یالان یئره یوردی ، او هم اورادا اوتورور ... گیر بلاغا اورادا ، یوللار بیر آز دانیشیب بیر ... وز آتیرلار !

– من سنی ... سه ورره...

م. ع. فرسی

آذربایجانین ملی داستانلاری

۲

«دده قورقود» آدی ایله معروف اولان ۱۲ نجی قرینده توپلانمیش بیر نچه ملی حکایه و داستانلارین مجموعه سینه اطلاق اولونور.

بو کتاب که صاف و ساده آذربایجان دیلینده یازیلمیش خلقین آمال و آرزولرینی اولدوغو کیمی آچیق سوزلرله بیان ایدیر، بو اثر باشقا آذربایجان افسانه‌لری تک چوخلی احساسلار و بویوک قهرمانلیقلارلا دولودور. بعضی خیالی و شاعرانه فکرلر بو داستانلاری داها گوزه‌للشدیریب. اونون آذربایجان فولکلور و ادبیات تاریخینده اوینادیغی رولی محکملشدیریر.

افسانه‌ده اولان قهرمانلار، شجاعت و پهلوانلیق صفتیله توصیف اولونورلار. بولار هیچ بیر مانع دن قورخمایب دشمنلرینی آرادان قالدیرلار. بولارین حیاتی یاپلاقلاردان قشلاقه کوچن ایللر کیمی اوله تاپیر. داستانلاردا اولان قهرمانلار تاجلار نهایت درجه مراقبدرلار. بولاردا گنجلر کیمی آتلارینه قلیج قالخان آلیب، آتلارا منیب، اوخ آتیب، قوز یاتاقلاردن یوردلی اوزگه‌لرین حمله سیندن حفظ ایدرلر.

(دده قورقود) ین او اصل نسخه‌سی که، آوروپا مستشرقلرینین نظر دقتینی جلب اولونوبدور، سینده تحقیقات آپاریلیب درلیته مملکتی کتابخانه سینده محفوظدور. ۱۹ نجی قرینده بو کتابدان استنساخ اولان ایکنجی نسخه ده برلینین عمومی کتابخانه سینده در. مستشرقلردن برینجی دفعه اولا راق «دده قورقودا» اولان «تپه گوز» حکایه سینی آلمانجایا چویریبدیر. سونرا ۱۸۵۹ نجی ایلده پروفسور نولدکه «کتابین خاصیتی توجه ایتمک اوچون بیر قسمتی آلمان جایا ترجمه ایتمشدیر. نولدکه نین بیر قدرمان مشهور روس عالمی «بار

تولد» استفاده ایتمیشدیر.

بارتولد اوز ایله گیر دیگی اطلاعاتی «دده قورقود»ون بعضی داستانلارینی ترجمه سیله نشر ایتمیشدیر. بو نسخه‌نین اوز سال «بیضا» گوره کتابین چوخلی عبارتلری اونا مجهول قالیبدیر.

کتابین اصلی ۱۹۱۵ نجی ایلده کلیسلی معلم رفعت توسطیله استانبولدا طبع اولونموش. بوتله بیله که «دده قورقود» ۱۹ نجی عصردن بو طرفه عالملرین توجهینی اوزینه جلب ایتمیش. لا ابتدای یه قدر اونون باره سینده دقیق و گنیش مطالعات عملیه گتیریله‌رک حتی کتابین متنی‌ده بو اواخره قدر دوز گون اوخونوب و چاپ اولونماییبدیر.

نولدکه و بارتولد لار کتابین نقل ایتدیکلری مستنسخه اوخویا بیلمه دیکلری کلمه‌لرین یرلرینی بالکل بوش قویوبلارلاری حالدا معلم رفعت داها داتقد گیمرک آنلاشیلماسی بیله آسان عادی کلمه‌لرین اوخوسه بیلمز که «بو کلمه آنلاشیلمادی» ،

بو سوزلرین اوتونو صرف اعتبار و یا نه‌دیر بونا گوره که (دده قورقود) کتابی آذربایجان خلقینین دیلینده یازیلیب اونی پس کیمی آنجاق آذری بیلمک و اونون سوزلرینه آذربایجان دیلینده آختارمق لازمدر.

کتاب اصل آذربایجان دیلینده یازیلمیشدیر، اونا چوخلی عبارتلر و کلمه‌لر تاپماق اولور که بیلدیر آذربایجان دیلینده ساللیر و باشقا دیللرده اونلار اوچون هیچ بیر معنی یوخدور.

دده قورقود حکایه‌لری

تاریخده دده قورقود آدلی بیر کیمسه تاپماق اولماز بو فکرده که بعضیلر (دده قورقودی) بو داستانلارین مؤلفی فرض ایدیرلر خطادر. کتابین مقدمه سیندن بیله آنلاشیلیر که دده قورقود اوزون بویلی قوجا بیر آدیمدیر بو آد بیر آغ ساقیللی پیر، نوره‌دگار، مقدس شخصیت اطلاق اولونور و کیشی، اسلامیتین ظهوری زماندن بیر آزقده ظهور ایتمیشدیر.

چوخ بیلیجی بیر انسانمیش، هر دیره اولارمیش، غیبدن خبرویرمیش و اوز قوشونین بوتون مشکلنی حل ایدرمیش. خلقین حرمه ایتدی اولسایدی قورقود آته ایله مصلحت مشورتجه یاشلارلارمیشلار، هر نه بویوردو ساییدی قبول ایتمزدیلر. دده قورقود اونا بیر چوخ حکمتلی سوزلر و مثللر نسبت ویریلیر که زمانمیزدا دا آذربایجان خلقی آراسینده ایشلنیر. نمونه اوچون اونلاردان بیر نچه‌سی آشاغیدا نقل اولونور.

ارلادن یاز اصلاحسا قول یاشنا قلنر گلمز — اجل وعده وریلمنجه کیمسه اولمز — اولن آدام دیرلمز — چیخان جان گری گلمز — طاب ایدن تمییندن آرتیغینی یه بیلمز — شکر لیک ایتمین کیمسه سومز — باباغی سائلماغلا اوغول اولماز — قیز آنادان گورمینجه اوگت المز — اوغول آتادان گورمینجه سفره چکمز، دوست اولماز — کیمی با... آدی چیخماز — قیز آنادان گورمینجه اوگت آلماز — اوغول ماجی اولسون باتا اولوب دل دانیشاندا... دلیندان نه دلنه یقما دوزلت اولماسا.

دده قورقود کیمدن خاطیده خاصی بی آدلی بیره قل دنیا گورمش قوبوزه، تصویر ایدیلمشدیر خالقی یعنه قدرین معنالی سوزلر نسبت ویرمشلر.

دده قورقود کتابی بیر مقدمه و اون ایکی داستاندن تشکیل‌ایدن بیر اثردیر. مقدمه‌ده دده قورقودو حاکم جیرون داشلیلر که بو اثرده اولولارا اعتبار ایدندی. داستانلار... قزین حرکت ایله‌ینده بر آز مفصل داشمالی قوروروق.

۱. قرسه خان اوغلی بقاج خانین حکایه‌سی

بو داستانده بیر آت، بیر آد اونقوتدان سوز آپاریلیر. داستان قهرمانی اولان بقاج خان ۱۱ ۱۱ ستن چوخلی آقبیلار و شاعرلری ماجمیسیده‌دیاله گتیرمشدیر. داستانین مضمونی بوقرارده‌دیر:

اعلان

دقت! دقت!

سووت کتاب مغازه‌سینده نوروز بایرامی مناسبتیله تازا کتابلارین ساتیشا باشلانمیشدیر. چوخلو تازا کتابلار واردیر.

مغازه – ستار خان خیاباندا

هفته‌ده‌لرین ایوینده‌دیر.

اعلان

سرباز رشادتینی وسربازلیغین ده اولدیغینی گورمک و آنلاماق ایچون و بو مناسب موقعده بوندان استفاده ایتمک ایسته‌ینلر چوخ یاقیندا «جبهه» سینه‌ماسیندا «گوستریله‌جک اولان «مالا خرق گورجان» آدینداکی روسجا ناطق سووت فیلمینی تماشا ایتمکده غفلت بویورمایین، «ونرا پشیمانلیق فایده ویرمز.

ش ۱۰۹ ۲-۳ ایران وسین سینه‌مالاری مدیریتی طرفیندن

نمره ۱۳۵۰۵ ۲۱ - ۱۲ - ۱۳۲۴

اعلان

غالبا گورونور اشخاص اوز معامله‌لرینی و مخصوصا اجاره نامه‌لری عادی سند ایله انجام ویریرلر بو تاریخدن اعتبارا قانون مطابقنجه بو قبیل معاملاته واجاره نامه‌لره ترتیب اثر ویریلمیه‌جکدر لازمدر سند رسمی دفترلرینه مراجعه ایتسینلر.

۳ - ۲ ش ۱۰۵ آذربایجان ثبت اسناد مدیرکلی - اعتماد

اعلان

تبریز شهر فرقه کمیته‌سی ۴ نجی حوزه کمیته‌سی ۲۳ و ۲۴ / ۱۲ تاریخده سوییودلی کوچه‌ده مشهور حاجی اسماعیل دلال حیاطلارینه انتقال تاپدی.

۴ نجی حوزه‌لین صدری - دکتر باقری

اعلان

بولونلا بوتون خانملارا اطلاع ویریلیر که آذربایجان خانملار - کلوبی هر گون سحر ساعت ۸ دن ۱۲ یه قدر و ساعت ۴ دن آخشام ساعت ۹ یه قدر عضو قبول ایدیر.

آدرس پست کوچه‌سی

آذربایجان خانملار کلوبی

— وی بالام! خیریمیز اولسون دای!

— سنیم بالا! محبتلرینی قبول ایله!

— نه منه، نه منه!

— من سنی خجوتت اوتونیا جاقام!

— آی سنی الله دای باخشی! مقول!

و چور سوزلرله دالیشا - دالیشا هر ایکیسی عشق هوالیسینده سیر ایدیردیلر. زینب احمدی سه‌ویردی، اما و عشقی توصیف ایتمک ایچون که مصطفیده یئرلی اولان اصطلاحلاردان غیری بیر سوز تاپا بیلمیردی. احمد ایسه زینبی سه‌ویردی و اونا بو آتوه‌لی عشقین موجوبون ویرمک ایسته‌ییردی.

— زینب! سنیم بوره‌گیم سنی گورنده چیرپینیر، من سه باخا بیلمیرم، سنی گورنده تیتره‌ییرم.

— من الیمی بوره‌گیمین اوستونه قویمسا، یوره گیمین سسدن توزی چیرپینسا سیبا اشاره ایدیرم، سنده اللرینی قوی یوره‌گوا!

— وی بالام! دیمک ایشیمیز قورتولوبدی اله سنی گورجگین الیمیزی بوره گیمیز، قوباج ۱۱ قالدم اوکول قالمزوا!

بونلار بولا خطا قولاقدا، آدام - مادام اولماسیدی. سولاغاره‌بلار و اونلارین بو جور عشق و محبتیله دولو گونلری بو قرارله کچیردی.

بیر گون احمدین آیاقی زینبین سینه‌سینه توخونوب سه پینک پارچا - پارچا اولدی. زینب، آناسیندن قورخو سوندان آغلاماغا باشلادی. احمد ده گیتیله تپ بیلمه دی. خاله‌سی، لامارتین و شاعر بریانین کتابلار یعنا بو جور موضوعلره رابطه هیچ بیر زاد اوخومامیشدی.

آخر ده بونا اوز لرینه غیبت اوز سه پینک لرینی آوخود لادی.

✿ ✿ ✿

سا باچیسینا، جیران حالا سه پنکی، اوخرو سنی تاپماغا گوره ملا قربانعلی گیله گیتدی که آخوند باخجا یازسین، یا داکه آخوند مولانمیر حسین بتک اوخوری تاپلا، آخوندا دولامیرماق و قرار ایلن دیر؟

ملا، جیران حالانین هر گیجه گیتدیب گیدیرمه - او آدملارین آدین کیچیک - کیچیک کاغذلارا یازدی، سونرا بیر دعا اوخوی بوهر آتشا بو دن اوپوب ده کی سو ، حیران خالا جوری یاراشانی اله اخته تون دسته سنده ن اوتاتیر، آخاده تین اولینگی خاصی آدین اوستونده قورساسی او آدام اولوب دور.

«بو مولادیرده‌دان سونرا آخانه‌سین اولنگی» گل نساه تین آدیتین اوستونده دوردی. آادی اشیتنجه هر گه بو گه!

گل نسا گولمکه چچمدی - اوی! جیران! من داغ من دیه‌دولرین دگیلم! آخرسی آیلارام گولومی ساراله داشیسین دیشیندن چیخاریر بیر - یین لاب اوگوروروزن ایچینده سالارام، دیه جیران گیله طرف یوگوردی.

جیران حالا چیخدی ایشیگه، دای هیچ زاد اوخلامیر، آراسیندا او سینه‌سینی توتدی، بیر - بیر لرینه یتشان، اصرا قلسادی که دیه‌دیلر، زینب ایله احمدین مسئله سینه راجع ده گل نسا بیر، اونون آلیب باشی گورلقدی.

گل نسانین گوزلگی پارچا - پارچا اولدی، گل نسا دا آجیغیندان جیرانی حالانین یاخاسی گوزلکی، نیچه دوه‌قلی دار ایدی هنوس تیکه - تیکه ایله دی.

دنیا وضعیتینی آیدینلاشدیران مهم بیر مصاحبه

اول مضمون یئ

منافع و ثباتینی ایله مدافعه ایتمگی باجاررلار که، بونی اونلاردان قاچیرماقلار و چوخ باجارمیرلار. معاصر لهستان رهبرلرینی اوز نوبتینده هر هانکی خارجی دولت نمایندەلرینین «حکمرانلیغ» یول ورمه یه چکیریش ایدا ایتمک ایچون جناب چرچیلین نه کیمی اساسی واردیر؟ جناب چرچیلین بورادا دوستلارینه اقرار ایتمه‌سی اونا گوره دگیلمی که، او، بونیلا لهستان ایله سووت اتفاقی آراسیندا کی مناسبتلره تماق ذخنی سیمك نئتیندیر؟..

لهستان اوز سیاستینده سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقیله دوستلق و اتفاق طرفه دوستلوق ایتمیگینی جناب چرچیل نا رازیدیر. بیر وقت وار ایدی که، لهستان ایله سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی آراسینداکی متقابل مناسبتلرده منافقه و ضدیت عنصرلری حاکم اولموش ایدی. بو وضعیت جناب چرچیل کیمی دولت خادملرینه و عنصرلرین استفاده ایتمگه روسلاردان مدافعه بهانه‌سیله لهستانی اوز الرینه آلماق، روسیه نی، اونیلا لهستان آراسیندا باش ویره‌بیلمه‌جک محاربه واسطه‌سیله قورخوتماقا و اوزلری ایچون منصب سوقی ساخلاماقا امکان وئریردی. لاکن بو زمانلار اوتوب گئچمیشدیر. زیرا، لهستان ایله روسیه آراسیندا کی دشمنچیلیك اوز یئرینی اونلار آراسینداکی دوستلوغا ویرمیشدیر. لهستان ایسه، معاصر دیموکراتیك لهستان ایسه، آرتیق خارجیلرین الینده اویونجاق بیر قیلینج اولماق ایستمیر. منه ایله گلیر که، محض بو وضعیت جناب چرچیلی عصبیلشدیریر و اونی لهستان علیهنه کوبود لعنیز چیخیشلارا سوق ایدیر. بو ظرافت دگل: اونا اوزگه حسابینا اویناماغا امکان ویرمیرلر...

کیمسه آلمانلار طرفیندن غصب ایدیلمش لهستان تورپاقلاری حسابینا لهستانین غرب سرحدلرینین گئنیشلندیریلمه‌سینه اعتراض ادان اولاراق جناب چرچیلین سووت اتفاقینا اتیدیگی هجوملارا گلدیکده ایسه منه ایله گلیر که، او، آچیق - آیدین اولاراق قارت باتمیر معلوم اولدیغی کیمی لهستانین غرب سرحدلری حقنده کی قرار اوچ بویوك دولتین برلین قونفرانسیندا لهستانین طلبلری اساسینده قبول ادیلمیشدیر. سووت اتفاقی دفعه‌لرله بیلدیرمیشدیر که، او، لهستانین طلبلرینی دوغری و عدالتلی حساب ایدیر. تمامیله محتملدیر که، جناب چرچیل بو قرارداد راضی دگیلدیر.

لاکن نه ایچون جناب چرچیل بو مسئله ده روسلارین موقعی علیهنه اوچ یاغدیرماقدا حسیات ایتمیرمش بولارین برلین قونفرانسیندا یکدیلیکله قبول ایدیلدیگی و قرار تهیه ایتمکده روسلارین، همچنین انگلیس و آمریکالیلارین رای ویردیکلری حقیقتی اوز اوخوجولارینیندان گیزلدیر. آدام‌لارین فکرینی آزدیرمق جناب چرچیله نه ایچون لازم اولمشدیر؟

جناب چرچیل داها سونرا ادعا ایدیر که، «آوروپانین بوتون بو شرق دولتلرینده وقتیله اولدیقجا ضعیف اولان قومونیست فرقه‌لری، اونلارین سایی‌لارینا چوخ درجه‌ده اوتوب گئچمیش قوق العاده قوه الیشلار، و هر یرده توتالیتار نظارت اوردا جهد ایدیرلر، دیمك اولار که؛ بوتون بو اولکه‌لرده پولیس حکومتی اوستونلیك قازانمشلار و اندیه‌دك چکوسلوواکیا مستثنا اولماق اوزره هیچ بیر ترکه ده هیچ بیر حقیقی دموکراتیا موجود دگیلدیر.»

معلوم اولدیغی کیمی، انگلتره دولتی ایندی بیرفرقه لهیبوریستلر فرقه‌سی اداره ایدیر هرحده مخالف فرقه‌لر انگلتره حکومتینه اشتراك ایتمك حقوقندن محرومدورلار. جناب چرچیله گوره بو حقیقی دیموکراتیزمدیر. لهستاندا روماتیده، یوقوسلاویادا، بولغارستاندا، مجارستاندا بیربیچه فرقه‌نین اتفاقی دورلتینی آلتیبا قدر فرقه اداره ایدیر، هم ده مخالفت، آز چوخ الیبر ایشله‌دیرسه اونین حکومتنده اشتراك حقوقی تامین ایدیلمیشدیر. جناب چرچیله گوره بو توتالیتاریزمدیر، استبداددیر، پولیسچیلیکدیر. نه ایچون، نه...

لندنا بونا جناب چرچیلین جواب گوزلەمیین. جناب چرچیل توتالیتاریزم، استبداد، پولیسچیلیك حقنده کی اوز های کوی‌لی نطقلرینده اونیچی نه چوخ گولونج بیر وضعیته دوشدیگینی باشا دوشمور.

جناب چرچیلین گوروشلرینه گوره کلهستانی موسقوقسکی وآتسیورس، بو هوسلاو یاوی، میخائیلوویچ، ویا اوجاچ رومانیالی ـ قیناز شتربه‌ی وارامسکو، مجارستانی وآوستریالی حابسبورغ حافه‌دانیملان هر هانکی بیر قرال‌ادان ایله ایدیلر و سائره. جناب چرچیل بیزی اینان دیرماق ایسته‌ییرکه فاشیست زورلرینه مخصوص بو جانلار «حقیقی دیموکرات» لاردیر. کلمین ایله بیلولر جناب چرچیلین دیموکراتیزمی بئله‌دیر.

جناب چرچیل تورستیست فرقه‌سی عوقلرینین شرقی آوروپادا آرتیمینی حقده دانیشارکن خبیثیر آرجیملا دئیر. بونیلا بئله‌یه ایشمك لازمدیر که، او تمامیله دوقیق دگیلدیر. قومونیست فرقه‌سینین عوقی نئجه که شرقی آوروپادا همین زمانده اولار، غربیرین آغاق ایتدیگی دیمك اولار که بوتون آوروپا اولکه‌لرینده (ایتالیا آلمان، مجارستان، بولغار، ستان رومانیا، فینلاندیادا) آخورد آلمان، ایتالیان ویا صیبا وستان اعتمالی اولان بیرلرده (فرانسه، بلجیقا، هوللاندیا، نوروه‌ج، دانیمارکا، لهستان، چه‌خوسلوواکیه، یوسلاویا بولقارستان سووت اتفاقی وسارده) آرتیشدیر.

قومونیستلرین عوقلرینین آرتیماسی تصادفی حساب ایتمك اولماز. بو تمامیله قانونی اولجون بیر حادثه‌دیر. قومونیستلرین عوقلاری اونا گوره آرتمیشدیر که، خصیرلرین آوروپاداکی حاکمیتینین آغیر ایللرینده قومونیستلر فاشیزم رژیمی علیهنه خلقلرین آزادلیغی اوغروندا اعتبارلی، جسور، فداکار مبارز اولدولار. جناب چرچیل اوز نطقلرینده بعضا «کیچیك ایولرین ساده آداملارینی» خاطرلاییر. او بونلاری قیبلی اولانلارین گوره‌گه ووراراق اوزونی اونلارین دوستی کیمی گوستریر. لاکن بو آداملار جناب چرچیل باشچیلیغینا گورونه بیله‌جگی کیمی او قدرده ساده دگیلدیرلر. اونلارین، «بو ساده آداملارین» اوز قطعه نظرلری، اوز سیاستلری واردیر و اونلار اوزلرینی قوروماغی باجاررلار. همین اونلار، میلیونلارلا بو «ساده آداملار» انگلتره‌ده جناب چرچیل و اونین فرقه‌سی علیهنه اولاراق اوز سسلرینی لهیبوریستلره وردیلر. همین اونلار، میلیونلارلا بو «ساده آداملار» آوروپادا ارتجاعلری، فاشیزم ایله امکداشلیق طرفداری اولانلاری تجرید ایدیبلر و سول دیموکراتیك فرقه‌لری ترجیح ایتدیلر. همین اونلار، میلیونلارلا بو ساده آداملار، قومونیستلری مبارزه آلوولاریندا وفاشیزم مقاومتلرینده کیچیرمك قرارینا گلدیلر که، قومونیستلر خلقین اعتمادینه تمامیله لایقدیرلر. آوروپادا قومونیستلرین عوقی آرتمیشدیر. تاریخین انکشافین قانونی بئله‌دیر.

البته حادثه‌لرین بئله انکشافی جناب چرچیلین خوشینا گلمیر و او بونا مراجعت ایدرك هشدارلار سالیر. لاکن برنجی دنیا محاربه‌سیندن سونرا روسیه‌ده سووت رژیمینین بیتمه‌سی گلمه‌سی‌ده اونین خوشینا گلمیبردی. او همچنین او زمانلارده هشدار سالیر و تاریخین تکرینی گری دوندرمك اوزرینه مقصد ایدرك روسیه علیهنه «۱۴ دولتین» حربی یوروشنی تشکل ایتمشدی. لاکن تاریخ چرچیلین مداخله‌سینده داها گوجلی چیخدی وجناب چرچیلین دون‌کیخوت حرکتی بوتیجیه گتیرب چیخاردی که، او زمان او، تام مغلوبیته دچار اولدی. بیلمیرم جناب چرچیل و اونین دوستلاری ایکنجی دنیا محاربه‌سیندن سونرا شرقی اوروپا علیهنه یئنی حربی یوروش تشکیل ایتمگه موفق اولا بیله‌جکمی. لاکن اونلار بونا موفق اولسالار، بو ایسه محتملدیر، زیرا میلیونلارلا «ساده آداملار» صلح اشیشینی کشیکده دورمالادیرلا لوزمان ایشاملا دیمك اولار که، اونلار کیچمیشده ۲۶ ایل بوندان قاباقدا دوگولدیکلری کیمی بونده اوجور دوگوله‌جکلر.

ممکلت خبرلری

خامنه ده

۲۴ و ۱۴ و ۲۴ تاریخلرینده مخبریمزین بالدیغی خبره گوره خامنه ده (۱۰) ساعت شدتلی یاغیش یاغیب خامنه ده و اطرافیندا (۲۰۰)، یاغیش یا خراب اولوبدور (۳۰۰)دن آرتیق دیوار ییخیلیبدیر.

مواضع‌خان و لهنده

بوتون مواضع‌خان و لهنده اهالیسی جوانلار تشکیلاتی طرفیندن اداره‌سینده گوشه‌لرینی ایکی ماه‌دهمطالعه دیلیر که: ملی وظیفه‌یه چاغیریش بوتون مواضع خان محالی اهالیسی و جوانلاری آراسیندا بویوك بیر سرورینج اویاندیرمشدیر. بیز ملی حکومتیمزین هر چاغیریشینا باشیلا ـ جانیلا حاضر اولدیغیمیزی و دوغما یوردومیز آذربایجانی و آزاد لیغیمیزی حفظ ایتمك یولوندا، هله بیره دوشمن آغیر و شرفلی وظیفه‌نی حس ایتمگیمیزین جوانلی، قوچاقلیغون شجیعیزه، قدر اشعارلا چالیشاجاغیمیزا سوز ویریریك.

حربی مکتبین آچیلماسی

جمعه گونی اسفند آیینین ۲۴ نده آذربایجان حربی مکتبی رسمی اولاراق آچیلمیشدیر. بئله‌لیکله خلق قوشونلارینا لازم اولان کادر بو مکتبده تربیه اولونا جاقدیر.

گل وطنداشیم

ای ایگیت آصلانیم ای ایمر ساتیمیم
بث وطن داد اینا، اتقلر داد اینا
منی خاطر لایبیر آذرسکانیم
گل جوانلیر کیمی من امدادینا
اویبا یوره‌دون گوره بله قابعا غیثی
دور قوالین سال یئره بیر باریلانی

§§§

قوجامان داغ کیمی توت آلتینی من
مرده کور اولو . کیمی شنکلره توش
منه اوت اولش ایگیتلیك ده‌مدن
اله آل مصری قلیچ منده ووروش
جالت خایتلار اوپا قور مسوش جول‌یه
هوشده‌دار اول چمولری برقان گول‌یه

§§§

ای وطنداش! اولو هر بیر یا مسز
بو آزاد لولك میزین قربانیدیر
قلعه ثنك سنگریمیش هر او یا منز
هر یئه‌دن لاله بیر اصلان قانیدیر
ایدیب اوزلاتی نسوکنکه . قبول
ایشنه سیدراولایکیانیه قول

§§§

بویا یب آلقا نیز بیر آغ ایلك
الده یا پراغمیز ایسه لیه بلبك
اونا که بکیجه بوران شاخا گولك
داغاشین داغلا لایب هی اسه جلك
گل جالش آزاد اولا توریاغمیز
اولسین آزاد اولا الله، یاپراغمیز

§§§

قیرخ ایل اولده اکیبدیر بیزه باغ
قوره‌مانلار لا ایگیت شارخان
اینه‌ی بار وئره‌مه‌دیر اینجه یوتاغ
دگیبیر ایلك بهارا فصل خزان
گل ساده‌له گیده‌ك خدمته بیز
سولماسین غنچه ایکن گللر بیمز

عباس صابری

آذربایجان مطبعه‌سی